

Світлана Анатоліївна ПЕТРОВСЬКА,

викладач кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат економічних наук

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1992-4161>

ГРОШОВО-КРЕДИТНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Забезпечення стабільної грошово-кредитної безпеки України є важливим питанням сьогодення. Особливо це питання актуалізується при розширенні процесів глобалізації, під час складної воєнно-політичної ситуації, в умовах фінансової кризи та нестабільності.

Питання грошово-кредитної безпеки української економіки знайшли відображення в роботах таких вчених та науковців: О. Бандурка, О. Власюк, В. Геєць, Д. Гладких (1), Л. Горбатюк, В. Гриньова, С. Дячек, І. Доценко (2), В. Зимовець, В. Міщенко, С. Науменкова, О. Рожко (4), М. Єрмоленко та інші.

Грошово-кредитна безпека – самостійна підсистема у комплексі безпеки фінансового сектору України. Саме в цій сфері є фактори, які, при їхніх негативних значеннях становлять загрозу для всього фінансового сектору. Оскільки кризові явища в економіці мають фінансовий характер і грошову суть, це обумовлює потребу в оцінці й аналізі рівня грошово-кредитної безпеки.

На законодавчому рівні оцінку грошово-кредитної безпеки України пропонується здійснювати на основі показників: питома вага готівки поза банками в загальному обсязі грошової маси; різниця між процентними ставками за кредитами, наданими депозитними корпораціями, та процентними ставками за депозитами, залученими депозитними установами; рівень середньозваженої процентної ставки за кредитами, наданими депозитними корпораціями, відносно індексу споживчих цін; частка споживчих кредитів, наданих домогосподарствам, в загальній структурі кредитів, наданих резидентам; питома вага довгострокових кредитів у загальному обсязі наданих кредитів; загальний обсяг вивезення фінансових ресурсів за межі країни.

Нами були проведені розрахунки показників грошово-кредитної безпеки України за 2013-2017 роки. Виконаний аналіз їх значень показав, що всі показники мають негативну тенденцію. Це вказує на те, що в Україні створені сприятливі умови для тіньової економіки, відбувається зменшення інвестицій в економіку і т. д. Все це негативно впливає на загальний стан грошово-кредитної безпеки України (3).

Також був розрахуний інтегральний індикатор грошово-кредитної безпеки України за 2013-2017 роки. Проаналізувавши отримані

значення, було встановлено, що протягом 2013-2017 років рівень грошово-кредитної безпеки України знаходився на дуже низькому рівні (2013, 2014, 2016, 2017 роки – незадовільний, 2015 рік – небезпечний) (3).

При цьому, при оцінці грошово-кредитної безпеки України недостатньо використовувати лише шість законодавчо затверджених показників, оскільки вони, на нашу думку, не повністю характеризують сферу грошово-кредитної безпеки країни. Ми пропонуємо також враховувати рівень інфляції, рівень доларизації грошового обігу та рівень забезпечення грошової бази золотовалютними резервами. Тому що ці показники також мають суттєвий вплив на грошово-кредитну безпеку країни.

Інфляція до 4 % сприяє росту виробництва та є стимулом для економічного зростання. Коли темпи інфляції перевищують 5 %, то економічне зростання уповільнюється. При інфляції 25-45 % ріст економіки зупиняється та настає стагнація і спад виробництва. Високе значення рівня доларизації грошового обігу засвідчує значну залежність української економіки від коливань курсу іноземної валюти, зокрема долара США. Рівень забезпечення грошової бази золотовалютними резервами є важливим фактором монетарної політики НБУ. Резерви повинні бути достатніми для попередження та запобігання різкій девальвації чи ревальвації національної грошової одиниці.

Отже, проведена оцінка грошово-кредитної безпеки України та виконаний аналіз її показників за 2013-2017 роки показав багато недоліків у цій сфері. Все це свідчить про нестабільну ситуацію у фінансовій сфері України.

Тому сьогодні існує нагальна потреба у впровадженні заходів, які ліквідували б недоліки у монетарній сфері України, та розробка стратегії розвитку грошово-кредитного ринку нашої держави. Першочерговими завданнями мають бути: виведення економіки України із «тіні»; зупинення глобального відтоку капіталу із країни та спрямування його на внутрішній економічний розвиток; удосконалення нормативно-правової бази та проведення НБУ виваженої монетарної політики; проведення заходів, спрямованих на стабілізацію грошово-кредитної безпеки України; створення координаційного інституту із забезпечення грошово-кредитної безпеки. Реалізація вказаних заходів дозволить підвищити рівень грошово-кредитної безпеки тільки за повної підтримки на всіх рівнях влади.

Список бібліографічних посилань:

1. Гладких Д. М. Актуальні проблеми реалізації грошово-кредитної політики в Україні та основні напрями їх вирішення / Д. М. Гладких // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – Випуск 14, частина 1. – С. 56-60.

2. Доценко І. О. Грошово-кредитна безпека як складова фінансової безпеки держави / І. О. Доценко // Вісник Черкаського університету. Економічні науки. – 2015. – № 12 (345). – С. 9-13.

3. Петровська С. А. Проблеми забезпечення грошово-кредитної безпеки України / С. А. Петровська, М. В. Петровський // Бізнес Інформ. – 2019. – № 1. – С. 311-316.

4. Рожко О. Д. Грошово-кредитна безпека України та шляхи її забезпечення / О. Д. Рожко, Р. М. Алексанян // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». – 2017. – №2 (24), 2 т. – С. 120-125.